

Ilinniartoqarfinni ilinniakkamik unitsitsiinnartarnerup annikillisarnissaanut atatillugu suliniutit suut aallarnisarneqarsinnaanersut innersuussuteqartussamik Naalakkersuisut nalunaarusiornissaat anguniarlugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Nalunaarusiaq atukkanik iluarisimaarinninneq pillugu misissuinerit aallaavigalugit ilinniartoqarfinni qanoq ilinniakkamik unitsitsiinnartarnerup annikillisinnissaanut iluaqutaasussanik imaqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Nivi Olsen, Demokraatit)

(Siullermeerneqarnera)

Qujanaq Inatsisartunut ilaasortamut Nivi Olsen-imut oqallisissiaq pisariaqartoq oqaluuserisassanngortillugu qaqqimmagu. Piffissami matumani ima inissisimavugut, nunanit allaniit sulisussarpassuatsinnik aallertarluta suliassat amerlasuut sularinissaannut. Tamanna pisariaqarpoq, qulakkeerinnissinnaanitsinnut, immitsinnut inuiaqatigiittut atugarissaartutut taasinnaanissatsinnut. Utoqqaat amerliartortillugu sulisussallu ikiliartortillugut aatsaat taama pingaaruteqartigaaq politikikkut suliniutit piviusunngortinnissaat, ilinniarsimassutsitta qaffannissaa, sapinngisaaq tamaat nunaqavissut namminersortut suliassaannik taamatutaaq pisortat ingerlataanni suliassanik isumaginnittussat. Naatsumik oqaatigalugu, inunnik ilinniarluarsimasunik pisariaqartitsivugut.

Ilinniakkaminnik unitsitsiinnartartut ikilisarniarlugit aammalu atugarissaarnerup misissuiffigineqarnissaata ukkatarineqarnerata annertusarneratigut uku innersuussutit misissussallugit naleqqussoraarput:

- Ilinniarfeqarfinni ilitersuisoqarnerup tapersersuutillu eqqunneqarneranni (Mentor) ilinniartut ilinniarneranni tapersersorneqarsinnaapput kisimiittutut misigisimanagerat imaluunniit tapersersorneqannginnerat, unitsitsinerannik kinguneqarsinnaasut annikillisarlugit.
- Ilinniarfeqarfinni atugarissaarnerup akuttunngitsunik misissuiffigineqarnerisigut ajornartorsiutaasinnaasut siusinaartumik suussusersissavaat naleqquttumillu tapersersuutaasinnaasunik isumaqatigiisitsiniarnernillu neqerooruteqarluni. Aammattaaq tarnip pissusaanik immikkut ilisimasalinnik tapersersorneqarnissaaq aammalu ilinniartunut, uippakajaarnermik misigisaqartunut imaluunniit tarnikkut peqqissutsikkut ajornartorsiuteqartunut, siunnersuineq pisariinnerusariaqarpoq. Aperisoqarsinnaavoq, neqeroorutit pioreersut naammannersut aammalu sullinniakkanut aqqqissuulluakkamik tuttarnersut.
- Atorfigiligassamut aqqutissiuussinerup qaffassarnissaa aammalu suliffinnik misiliinissamut periarfissat annertusarnissaat, ilinniartumut sulinermik misilittagaqalersitsissasoq ersarissumillu siunissami atorfigiligassaminnut periarfissanik paasinnillutik. Tamanna tapertaasinnaavoq ilinniartut akornanni kajumissutsip tunniusimanagerullu annertuninngorneranut. Inuusutissarsiortunut peqatigiinnissamik isumaqatigiissusiornissamut pisariaqartitsineq oqaasinngortinneqarsinnaavoq ilinniartut ilinniakkaminnik soqutiginninnerat attarniarlugi, taamaaliornikkut suliffeqarfinni atorfinni assigijnngitsuni sulinissartik takusinnaanerulissammasuk.

- Eqaatsumik ilinniarneqarsinnaasunik periarfissanik neqerooruteqarluta, tassani internettikkut pikkorissarnerit piffissaq ilaannaa ilinniartuunerit, pisariaqartitaat arlaatigut piviusunngortinniarlugit, allanik pisussaaffeqarsinnaanerat aamma inissaqartinniarlugu, soorlu sulinermik imaluunniit ilaqutaqartoq akisussaaffigisaminik. Mikisunik, angerlarsimaffimmi najugaqartunik meeraqarneq ilinniagarerusulluinnakkamut akorngutaasariaqanngilaq.

Kalaallit Nunaani unammillernartuusoq annersaraat sulisinnaasut ikiliartornerat. Toqqaannartumik ilinniagaqartartut ikinneri pissutigalugit imaluunniit ilinniakkaminik unitsitsiinnartartut pissutigalugit, taamaalilluni inuusuttagut sakkussaqaalersinnaanantik suliffimmik paarsinissaminut.

Sulisut ikiliartornerisa **ajqutai** annertoorujuusinnaapput, ingammik atugarissaarnerput pineqartillugu, soorlu peqqinnissaqarfimmi, utoqqaat paaqqineqarneranni innarluutillillu isumassorneqarneranni:

1. Sulisut ikiliartorneratigut peqqinnissaqarfimmi piginnaaneqarluartunik sulisunik amigaateqalerneq malitsigisinnaavaa, suli utaqqinerulernermik kinguneqarsinnaavoq, paaqqutarineqarnerup pitsaassusaata apparneranik aammalu sulisut pigineqareersut sulerulunnerulernerannik malitseqarsinnaalluni. Erseqqissarlara, taanna unammillernartoq annertoorujussuarmik ilungersunareeqimmat.

2. Sulisinnaasut ikiliartornerisa malitsigisinnaavaat atugarissaarnissamut aningaasartuutit qaffannerat, akileraartartut ikinnerulissammata pisortat ingerlataannut aningaasaliisussat soorlu peqqinnissaqarfimmut, utoqqaat paaqqineqarnerannut aammalu innarluutillit isumassorneqarnerannut.

Atugarissaarnissaq qulakkeerniarlugu, tassani peqqinnissaqarfik, utoqqaat paaqqineqarnerat aammalu innarluutillit isumassorneqarnerat, pingaartuuvoq politikkikkut pingaarnersiulluni suliniutit piviusunngortinnissaat. Taakkunani ilinniarnermut sulisartullu ilinniaqqitsinnissaannut annertunerusumik aningaasaliinissaq peqqinnissaqarfimmi paaqqutarinninnermi, utoqqaat paaqqutarinerannut innarluutillillu isumassornerannut pisariaqartitat qulakkeerumallugit aammalu sulisussat naammattut qulakkeerumallugit.

- Peqqinnissaqarfiup iluani teknikkikkut nutaaliornerup siuarsarnissaa suliat sungiutiinnakkat maskiinanik aammalu AI (silassorissuusaaq) ingerlanneqartilerlugit taamaasiornikkut peqqinnissaqarfimmi sulisut piffissartik paaqqutarinninnernut naammassiuminaannerusunut atortalissammassuk.
- Angerlarsimaffinni paaqqinninnerup annertusarneratigut aammalu internet atorlugu nakorsiusisinnaanermut aningaasaliinikkut allanullu ungasianiit paaqqutarinninnikkut periarfissinneqassammata utoqqaat paaqqineqarnerat innuttaasullu innarluutillit sunniuteqarluarnerusumik aningaasartuutaannginnermillu namminerisaminnik angerlarsimaffimmini paaqqineqarnissaa periarfissaqalissammat. Uani ammaffigissavarput, naammattumik soqutigineqarlunilu nukissaqartinneqarnerusoq, namminersorlutik ingerlatsisut aamma suleqatigalugillu atorsinnaanissaat.
- Suliffissaqarniarnermi allanngornerup akuunerulersitsinerullu siuarsarnissaa peqqinnissaqarfimmi, utoqqaat paaqqineqarneranni aamma innarluutillit isumassorneqarneranni sulisussanut pilerinarsaanissaq suliinnartitsinissarluni siunertarlugit.

Qulaani taaneqartut politikikkut pingaarnersiukkamik piviusungortinnerisigut inuiaqatigiit pitsaanerusumik ilinniarfeqarfinni unitsitsiinnartarnerit unammillernartut ilorraap tungaanut saatsissinnaagaai takorloorsinnaavarput, taamatuttaarlu sulisut ikiliartornerat eqqarsaatigalugu, innuttaasunullu tamanut atugarissaarnissaq qulakkeerlugu, pingaartumik utoqqarnut innarluutilinnullu sullissinissamut.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuut ataatsimiititaliami innersuupparput suliniutit suut, soqutiginaruusinnaanersut misissoqqullugit inuusuttatsinnut siunissamilu sulisussatsinnut iluaqutaasussamik.